

STRESZCZENIE W JĘZYKU POLSKIM

Strategiczne zarządzanie zrównoważonym rozwojem w przemyśle chemicznym może przyczynić się zarówno do ograniczenia negatywnych zmian klimatycznych, na który branża chemiczna wywiera wpływ bezpośredni jak i pośredni, ale także do wzrostu wartości przedsiębiorstwa i wzrostu przychodów. Postrzeganie zmian klimatycznych jako szansę a nie tylko zagrożenia, wymaga od sektora zarządzania strategicznego. Celem pracy doktorskiej o charakterze wdrożeniowym jest opracowanie modelu zarządzania zrównoważonym rozwojem dla przedsiębiorstwa sektora chemicznego w Polsce w kontekście globalnego kryzysu klimatycznego, który wypełni lukę badawczą w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości, subdyscyplinie zarządzania strategicznego zrównoważonym rozwojem. Autorka nie tworzy modelu teoretycznego ani też nie ukazuje zależności między poszczególnymi zmiennymi. Pojęcie model nie ma więc wymiaru naukowego a jedynie wiąże się z przekonaniem, że zaproponowane rozwiązania mogą być w dalszej kolejności zweryfikowane i mogą stanowić pewną bazę zasad, jakie mogą być wykorzystywane w praktyce zarządzania.

Do najważniejszych przesłanek podjęcia tematu dysertacji należał: brak narzędzia teoretycznego i praktycznego, które umożliwi wyznaczenie planu strategicznego zarządzania obszarem zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwach sektora chemicznego w Polsce; dynamika publikacji nowych regulacji Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Zielonego Ładu, które nakładają obowiązki raportowania nie tylko działań i wskaźników, ale także strategii średnio i długoterminowej w obszarze zrównoważonego rozwoju. Ostatnią przesłanką była rosnąca świadomość i oczekiwania inwestorów, instytucji finansujących, klientów, a także innych interesariuszy, na informacje o wpływie biznesu na klimat, wpływie klimatu na biznes i sposobach zarządzania tymi wpływami przez spółki.

W części teoretycznej zasadniczy etap stanowi analiza dotychczasowego stanu wiedzy dotyczącego tematu pracy. Omówiono przeprowadzone badania literatury krajowej i zagranicznej oparte na analizie treści publikacji naukowych z zakresu zarządzania zrównoważonym rozwojem (przegląd standardów, modeli, strategii), globalnego kryzysu klimatycznego, a także przyszłości polskiego sektora chemicznego w wymienionych obszarach. Istotną częścią tego etapu jest analiza zidentyfikowanych w literaturze determinant zrównoważonego rozwoju. Podjęte zostały rozważania nad wpływem globalnego kryzysu klimatycznego na przedsiębiorstwa chemiczne w Polsce.

Część empiryczna dysertacji zawiera prezentację wyników badań własnych. Analizę regulacji, raportów spółek sektora chemicznego w Polsce, badania ilościowe i jakościowe przeprowadzone wśród pracowników przedsiębiorstwa chemicznego, pozwoliły na identyfikację luk w zarządzaniu zrównoważonym rozwojem i zdefiniowanie kierunków strategicznych w obszarach ESG, na podstawie których, opracowano elastyczny model zarządzania zrównoważonym rozwojem w kontekście zmian klimatu dla polskich spółek sektora chemicznego. Wyniki badań pozwoliły na opracowanie rekomendacji dla przedsiębiorstw sektora chemicznego w Polsce dotyczących strategicznego zarządzania zrównoważonym rozwojem, uwzględniając kwestię zmian klimatu.

Część wdrożeniowa rozprawy to prezentacja i opis modelu zarządzania zrównoważonym rozwojem w kontekście globalnego kryzysu klimatycznego, a także jego operacjonalizacja i wdrożenie w polskim przedsiębiorstwie sektora chemicznego PKN ORLEN S.A. Model, stanowiący cel pracy został wdrożony w postaci „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Grupy ORLEN na lata 2021-2023”, do momentu zakończenia prac nad dysertacją model został w pełni wdrożony, a wykonanie strategii wynosiło 95% realizacji. Zarówno przed opracowaniem strategii, jak i w ostatnim roku wdrożenia przeprowadzono badanie opinii interesariuszy na temat oczekiwań względem zarządzania zrównoważonym rozwojem w Grupie ORLEN. Wyniki dialogu z interesariuszami, przeprowadzone badania empiryczne, jak i doświadczenia w etapów opracowania i wdrażania strategii pozwoliły na wypracowanie rekomendacji dla przedsiębiorstw sektora chemicznego w Polsce dotyczących strategicznego zarządzania zrównoważonym rozwojem, uwzględniając kwestię zmian klimatu.

Prace nad rozprawą rozpoczęły się pod koniec 2019 r. Był to kluczowy moment dla branży chemicznej, ponieważ w grudniu Komisja Europejska przyjęła Europejski Zielony Ład. Od tego momentu nastąpił dynamiczny wzrost publikacji nowych regulacji o istotnym wpływie na sektor przemysłowy, nie tylko w kontekście poszczególnych segmentów biznesowych w branży chemicznej, ale na sposób zarządzania zrównoważonym rozwojem w przedsiębiorstwie. Wspomniana dynamika trwała przez trzy lata, dokładnie tyle, ile proces wdrożenia modelu zarządzania zrównoważonym rozwojem w PKN ORLEN S.A. Pozwoliło to na uwzględnienie wszystkich już obowiązujących i zapowiadanych regulacji, które są istotne dla zrównoważonego rozwoju sektora chemicznego w Polsce. Opracowany model, charakteryzuje się elastycznością i uniwersalnością, co powoduje, że może być wdrażany także w innych przedsiębiorstwach przemysłowych różnych branż.